Startnotitie - Economisch beleid Borger-Odoorn 2026-2030

Datum: november 2025
Opgesteld door: KplusV en Gemeente Borger-Odoorn
Kenmerk: 85383-2025

1. Inleiding

Een toekomstbestendige en veerkrachtige lokale economie is van groot belang voor de leefbaarheid en vitaliteit van Borger-Odoorn en voor het toekomstperspectief van de inwoners. De gemeente heeft een aantrekkelijk lokaal ondernemersklimaat, veel kleine bedrijfjes, een hoog aandeel zzp'ers en een economie met krachtige sectoren zoals recreatie & toerisme, landbouw, zorg en bouw. Economisch gezien gaat het momenteel goed. In 2024 telde Borger-Odoorn in totaal 8.400 arbeidsplaatsen en ongeveer 3.000 bedrijfsvestigingen. Sinds 2015 is het aantal banen in de gemeente met 17,4% gegroeid – de sterkste banengroei binnen de Dutch TechZone (DTZ), de economische regio waarin Borger-Odoorn is gelegen en waarin wordt samengewerkt met andere gemeenten, de provincie Drenthe en met diverse stakeholders uit het onderwijs en het bedrijfsleven. Op dit moment heeft de gemeente met 2,9% de laagste werkloosheid van de DTZ-regio.

Tegelijkertijd staat de gemeente – net als de bredere regio en Nederland als geheel of zelfs mondiaal – voor grote maatschappelijke opgaven: een structureel krappe arbeidsmarkt, vergrijzing, de noodzaak tot verdere digitalisering en verduurzaming, klimaatadaptatie, een toenemende ruimtedruk, netcongestie, luchtkwaliteit, et cetera.

Met dit document start de actualisatie van economisch beleid voor de periode 2026–2030, op het niveau van kennis-, innovatie- en netwerken. Een actualisatie van het ruimtelijk-economisch beleid zal ingevolge de Omgevingswet op een later moment worden uitgewerkt als een vrijwillig omgevingsprogramma.

2. Aanleiding en nut en noodzaak

De gemeente beschouwt het helpen versterken van de lokale economie als een kerntaak en om deze taak goed te kunnen vervullen is beleid nodig. De meest recente economische beleidsvisie van Borger-Odoorn dateert van 2012 en is geschreven onder een ander economisch en maatschappelijk gesternte gebaseerd op het creëren van werk. Voor de periode 2018-2020 is deze visie geactualiseerd in de vorm van een economische beleidsagenda.

Inmiddels is het 2025 en is het tijd om het economisch beleid te herijken. En wel om de volgende redenen:

1. We willen meer zelfbewust en vanuit een eigen visie blijven werken aan een toekomstbestendige economie.
2. We willen met het economisch beleid nadere invulling en richting geven aan de nieuwe omgevingsvisie en wordt ook de ambitie uit het coalitieakkoord, om op termijn te komen tot een visie op de detailhandel, opgepakt.

3. De samenwerking in regionaal verband met andere gemeenten en stakeholders neemt toe. Om dit goed vorm te geven is een actueel zelfbeeld nodig met een eigen visie en beleid.
4. Sinds de laatste nota zijn de economische en maatschappelijke omstandigheden en context ingrijpend veranderd. Zo is de arbeidsmarkt structureel krap geworden, neemt de (noodzaak tot) digitalisering toe, leidt de energietransitie tot uitdagingen (bijvoorbeeld netcongestie), en groeit de noodzaak om te werken aaneen duurzame, inclusieve en toekomstbestendige economie .
5. Het economische paradigma is aan het veranderen. Waar voorheen economische groei centraal stond, staat nu het behoud of het laten groeien van de brede welvaart van de inwoners centraal. Het gaat om een economie die niet alleen bijdraagt aan inkomen en werkgelegenheid, maar ook aan gezondheid, leefbaarheid, duurzaamheid en sociale kwaliteit. Eigenlijk aan alles wat het leven de moeite waard maakt. Economische groei is daarbij niet meer een doel op zich, maar vooral een middel om bij te dragen aan de welvaart en het welzijn van de inwoners.
6. Er is lokaal behoefte aan richting en samenhang. Ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties in de gemeente vragen om duidelijkheid over de economische koers van de gemeente. Wat zijn de prioriteiten? Waar liggen kansen voor samenwerking? En hoe kunnen lokale initiatieven bijdragen aan de bredere economische ontwikkeling?

Met voorliggende startnotitie maken wij een formele start met de herijking van het economisch beleid voor de periode 2026–2030. Parallel hieraan starten we met de eerste voorbereidende stappen. In het resterende deel van deze startnotitie beschrijven wij de aard van het product en die onderwerpen die daarin aan de orde zullen komen en schetsen we het voorgestelde (participatieve) proces. Ook wordt ingegaan op de aansluiting bij regionale en provinciale beleidskaders.

3. Gewenst resultaat

Het doel is om te komen tot een gedragen economisch kennis- en innovatiebeleid voor de gemeente. Dit programma geeft richting aan onze activiteiten op het gebied van ontwikkeling van kennis en vernieuwingen en op het gebied van de samenwerking met ondernemers, onderwijs, maatschappelijke partners en andere overheden in de regio en de provincie en wordt als volgt opgebouwd:

1. Beschrijving van onze visie en ambities, de stip op de horizon waar we met ons beleid naar toe willen werken (het waarom).
2. Een analyse van de economische uitgangssituatie van onze gemeente.
3. Een beschrijving van de voornaamste opgaven en de doelen, uitgeschreven voor de korte en langere termijn (de aanpak om van de huidige tot de gewenste situatie te komen).
4. Een beschrijving van de strategie die nodig is om onze doelen te realiseren (het hoe).
5. Een uitvoeringsagenda op hoofdlijnen. In een programma weet je op voorhand nog niet welke activiteiten je over de gehele periode gaat uitvoeren. Een aantal projecten en activiteiten zijn bij aanvang wel al bekend en die zullen in de agenda worden opgenomen.
6. Een financiële paragraaf voor de uitvoeringsagenda met een kostenbegroting op hoofdlijnen.

Dit programma geeft richting aan onze activiteiten op de kerntaak economie voor de komende jaren, het geeft invulling en richting aan onze omgevingsvisie, en biedt aanknopingspunten voor samenwerking met ondernemers, onderwijs, maatschappelijke partners en andere overheden in de regio en de provincie.

4. Onderwerpen voor het nieuwe economisch beleid

Gelet op de actualiteiten, het vigerend beleid, het coalitieakkoord, de omgevingsvisie “Buitengewoon Borger-Odoorn” en het rapport “Boerenkracht en Toekomstvisie” komen de volgende onderwerpen in het economisch beleid aan de orde:

- Een globale analyse van het vestigingsklimaat en de wijze waarop de gemeente dit vestigingsklimaat aantrekkelijk maakt en/of houdt en/of op onderdelen versterkt,
- De wijze waarop de gemeente kan helpen bij een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt,
- De wijze waarop ondernemerschap en innovatie in de gemeente plaats krijgt. Denk aan de oprichting van een ondernemersplatform waar ondernemers kunnen samenwerken en kennis delen en het organiseren van netwerkbijeenkomsten en workshops om samenwerking te stimuleren.
- Het verkennen van nut en noodzaak om te komen tot een ondernemersfonds waarin ondernemers hun krachten bundelen om te investeren in voorzieningen die de lokale economie en leefbaarheid versterken.
- Een heldere en actuele analyse voor een toekomstperspectief voor de landbouw als economische sector in de gemeente.
- Een heldere en actuele analyse van de detailhandel om te komen tot een breed gedragen toekomstperspectief.
- De bijdrage van het programma aan de transitie richting een circulaire economie. Bijvoorbeeld door het bevorderen van duurzame praktijken en het stimuleren van bedrijven om circulaire bedrijfsmodellen te adopteren. Hierdoor wordt invulling gegeven aan het onderwerp circulaire economie uit de gemeentelijke duurzaamheidsagenda voor wat betreft het bedrijvenspoor.
- Versterken van de ondernemersdienstverlening, denk aan het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers, zoals advies en ondersteuning bij bedrijfsvoering en het aanbieden van trainingen en cursussen om ondernemers te helpen groeien en zich aan te passen aan veranderende omstandigheden. Initiatieven als Ik Ben Drents Ondernemer (IBDO) zullen breed worden gepositioneerd in de regio ter bevordering hiervan.

In het programma wordt ook de rol beschreven die de gemeente wil en kan pakken (die varieert per onderwerp), welke onderwerpen lokaal of regionaal worden opgepakt (bijvoorbeeld met Stadskanaal of in DTZ verband) en hoe de gemeente wil sturen (de sturingsfilosofie).

5. Uitgangspunten voor het beleid

Bij het opmaken en de uitwerking van het programma gelden de volgende uitgangspunten:

- De brede welvaart van de inwoners vormt het vertrekpunt en het leitmotief voor het economische beleid. Dat betekent dat -per onderwerp- steeds een heldere redenering wordt aangebracht tussen wat de gemeente gaat doen en hoe dat aan de brede welvaart bijdraagt;
- Dat wat werkt, actueel en relevant is, wordt in principe behouden.
- Aansluiten bij en inspelen op de actuele economische en maatschappelijke context en de vooruitzichten die daarop zijn;
- Regionaal wat kan, lokaal wat moet. Veel economische opgaven overstijgen het gemeentelijke oplossingsvermogen. Dat vraagt een goede aansluiting op regionale en provinciale ontwikkelingen (en beleid) zoals de nieuwe DTZ-koers en de economische koers van de provincie en het rijksbeleid

(bijvoorbeeld de nieuwe productiviteitsagenda, de MKB-actieagenda en de Nationale Technologie Strategie, etc.).

- Het economisch beleid met effecten op de fysieke leefomgeving, de ruimtelijk-economische visie, wordt in een later stadium uitgewerkt als actualisatie van de gemeentelijke omgevingsvisie met een vrijwillig omgevingsprogramma. De niet fysieke onderdelen en/of gevolgen van het programma sluiten aan op gemeentelijke bovenliggende of aanpalende visie- en beleidsstukken zoals de Duurzaamheidsagenda (invulling geven aan het agendapunt Circulaire Economie) en geven uitvoering aan het coalitieakkoord Samen denken & samen doen.
- De scope van het economisch beleid betreft de gehele economie, met uitzondering van vrijetijdseconomie. De Visie Recreatie en Toerisme 2025-2030 is eerder vastgesteld.

6. Planning en participatie

Om te komen tot een uitvoerbaar beleid voor de periode 2026–2030 wordt een zorgvuldig maar ook compact proces doorlopen. In dit traject worden analyses, interne afstemming en participatie met stakeholders gecombineerd. De planning hieronder geeft inzicht in de voorgestelde fasering van het proces. De stappen kunnen gedurende het traject worden aangepast op basis van voortschrijdend inzicht en specifieke wensen van de raad of van onze samenwerkingspartners.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de voorgestelde stappen en bijbehorende activiteiten.

Stap	Activiteit	Periode
1	Oprichten klankbordgroep, bestaande uit bestuursleden van ondernemersverenigingen (10), bestuursleden van LTO (2), de voorzitter van Tip (1) en ambtelijke collega's Sociaal domein	Medio oktober
2	Deskresearch (Documentenanalyse en beleidskaders + een kwantitatieve analyse van de economie van Borger Odoorn: meten is weten)	Juni
3	Sessie met het team economie	Eind Juni
4	Aanscherping visie, opgaven en strategie	Oktober
5	Opstellen concrete actielijnen met het team economie	November-December
6	Aanscherping concrete actielijnen met klankbordgroep	December-Januari
7	Stakeholdersraadpleging	Maart 2026
8	Opstellen conceptbeleidsprogramma	April 2026
9	Oplevering beleidsprogramma t.b.v. vaststelling in de raad	Mei-Juni 2026

De herijking van het economisch beleid en het vormgeven van de uitvoeringsagenda is een proces dat vraagt om samenwerking en afstemming met verschillende interne en externe partijen. In elke fase van het traject worden andere betrokkenen geconsulteerd of actief betrokken, afhankelijk van hun rol,

expertise of belang. Hieronder is weergegeven wie wanneer wordt betrokken en op welke manier zij bijdragen aan het proces.

Stakeholders	**Betrokken in fase**	**Rol en bijdrage**
Gemeente Borger-Odoorn	Stap 1, 4, 5, 6 en 9	Opdrachtgever, beleidsinhoudelijke input, besluitvorming, afstemming met andere domeinen
Klankbordgroep	Stap 2 en 7	Input op visie en actielijnen, toetsing concepten, signalen uit het veld
Lokale ondernemers	Stap 8	Input over kansen, knelpunten en prioriteiten voor uitvoering
Onderwijsinstellingen	Stap 8	Inbreng over aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, samenwerking met ondernemers
Regionale partners	Stap 8	Afstemming met regionale strategieën, input op economische analyse en visie
KplusV	Stap 1 t/m 9	Procesregie, analyse, visievorming, verslaglegging en eindrapportage

7. Financieel

Voor het opstellen van het Economisch Programma 2026-2030 wordt samengewerkt met Bureau KplusV. De kosten hiervan (€ 30.000) worden gedekt vanuit het budget Economie. Voor activiteiten die voortvloeien uit de op te stellen uitvoeringsagenda kijken we later hoe we provinciale en rijksmiddelen kunnen inzetten voor de ontwikkeling van onze ondernemers en ons vestigingsklimaat